

izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri popoldne ter stane z izrednim prilagam ter s „Katipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h. ali gld. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Zosamišne številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 1. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naročnine se ne odzivimo.

Oglaš in poslanec se računajo po pet-vestst. za tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostor. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lovric

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorice. Dopisi nam se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Laške obtožnice.

Za vsak kosček rabe našega jezika po sodnih se moramo posebej boriti. Kadar si na jedni strani po velikih naporih in dolgih potih kaj priborimo, pa se hitro pokaže na drugi strani zopet neopravičeno zapostavljanje našega jezika. Marsikaj se je res spremenilo po naših sodnih, a daleč je še pot do popolne enakopravnosti našega jezika v hiši pravice! Se vedno se postavlja, kjer le morejo, laški jezik v ospredje, in se vedno doletava prepogostoma Slovence ta čast, da se jih obsodi ali pa v kakem redkem slučaju oprosti v laškem jeziku. Naše državno pravdnštvo kuje se kaj rado laške obtožnice, in v zadnjem času je pokazalo očitno svoje stališče, da če je skupno obtoženih več Slovencev pa en pritepenec iz Abruc, se ima izdelati laška obtožnica, kar da obravnava laški značaj, in se razsodba proglašila laški: — le na koncu se blagovoli v par besedah slovensko povedati slovenskim obtožencem: Vi ste dobili pa po toliko in toliko mesecev zapora!

Ko se se obravnava pred tukajšjo okrajno sodno dogotki v Rihembergu, je bilo obtožencev 5 Slovencev, 1 Lah. Obtožnica je bila laška, značaj obravnave laški, pride in slovenski obtoženci so se zaslivali in izpravevali milostno slovensko, razsodba se je proglašila laško, na koncu pa se je blagovoli povedati slovenskim obtožencem, po koliko so dobili. Ko smo govorili o tej obravnavi, smo povedali, da je bil krivica, provzročeno z laško obtožnico, deloma popravi g. namestnik državnega pravdnika, ker je utemeljeval nasproti slovenskim obtožencem obtožnico v slovenskem jeziku. Ali to menda ni bilo vseč g. državnemu pravdniku, kajti pri razpravi o dogodkih v Plavih, kjer so bili obtoženci 3 Slovenci in 4 Lah iz krajevstva, se je prikazal v sodni dvorani g. državni pravdnik sam, ki je govoril seveda le laško. Odpadlo je torej tudi utemeljevanje obtožnice nasproti slovenskim obtožencem v sloven-

skem jeziku. Kakor da se je hotelo enkrat za vselej pokazati, kakšna mora biti razprava, če sedijo skupno na zatožni klopi Slovenci in Lah, namreč take, da se vodi in vrši vsa razprava v laškem jeziku, le slovenskim obtožencem in pričam se milostno dovoli, govoriti po slovensko, razsodba je laška, in na koncu se jim zopet milostno pove v slovensčini: Vi pa ste dobili toliko in toliko!

Če tako postopanje z domačini nasproti prikladenim nevarnim tujcem ni krivično, kaj pa naj potem se sploh imenujemo krivico?

Najbrže nikdar bi ne bili sedeli na zatožni klopi radi takih obtožeb, kakor v navedenih slučajih, ne domačini iz Rihemberga ne oni iz Plavih, da ni bilo med nje življenju in imetju nevarnih, izživajotih, predrznih elementov iz Italije, katerim je ideal nož. Pri vseh razpravah o teh nevarnih individuih se je pokazalo, kako so propadli ti ljudje, kako so sposobni za vse. Ali na naši sodni v Gorici so našli ti nevarni pritepenec, ki nima oza Avstrijo in cesarja drugega nego žaljivo najgrše vrste, to veliko prednost, da se je radi njih zapostavil slovenski jezik, jezik domačinov, ki so pripravljeni kri prelivati za domovino, in sta se vršili obravnava v laškem jeziku tako, da je mogel nevarni tujec vse razumeti, domačina pa se je izvolilo samo izpraševati slovensko in na koncu mu povedati z dvema besedama, kaj se je z njim zgodilo. To je tako zapostavljanje, to je tako žaljenje zvestih domačinov, da nimamo za to pravih besed, da bi to prav označili. Kaj takega je mogoče le še pri nas, v deteli neverjetnosti.

Naši Lah, ki gledajo v vsakem Lahu iz krajevstva nelo vitje bitje, so si zadovoljno meli roke, da se je „štave“ tako zapostavilo za te preljube goste iz Italije. Zveli so v prepričanju, da vsak lump iz Italije ima v jezikovnem oziru več veljave pri naši sodni oblasti od slovenskega domačina!

Dne 18. avgusta t. l. se je slovensko praznoval po raznih naših občinah cesarjev rojstni dan, ne-

kak praznik je bil to in čuli so se tudi navdušeni govoriti za domovino, par dnij pozneje, 22. istega meseca, pa se je pokazalo v Gorici, da celo v hiši pravice zapostavljajo v največji meri jezik teh zvestih domačinov ter da ima prednost pred njim jezik nevarnega tujca, ki ima za Avstrijo in vladarja le kletevin zaničevanje. To so žalostna pa resnična dejstva.

Taka krivica, kakoršno provzročajo laške obtožnice v navedenih slučajih, mora prenehati. Treba pa bo zopet bržčas dolgih potij okoli oblasti v Trstu in okoli ministerstva na Dunaju potom pritožeb in interpelacij. Da bi se kar doma odpravile take krivice, za to ni duha v naši justični palači v Gorici!

Ricmanjsko vprašanje.

(Dalje.)

Z navednim pastirskim listom se je hotel škof Nagl nekako opravičiti pred verniki.

Mnogo iztisov pastirskega lista je bilo poslanih tudi v Ricmanje, kjer so razumeli hitro, da je škof glavno zamolčal, to je, da ni povedal, kaj se je v Rimu odločilo pozitivnega glede Ricmanj; zato pa so mu vrnili pastirski list, iz česar je lahko sklepal, koliko zaupanja uživa med Ricmanjci.

Vzlic temu so se našli trije možje, ki so se odzvali vabilu, izraženem v pastirskem listu, kjer vabi škof dr. Nagl k sebi tri možje iz Ricmanj z besedami: „Pozivljam Vas po očetovsko, pridite s tistim zaupanjem in s tisto ljubeznijo k meni, kakoršno gojim jaz do Vas: izberite tri zastopnike, koji se bodo posvetovali z menoj o obnovljenju cerkvenega življenja pri Vas.“

Ti trije možje so se dne 30. septembra 1903. po svojem legatnem zastopniku pismeno obrnili na škofa dr. Nagla s prošnjo, naj jim pošlje v prepisu celoten avtentičen dekret sv. Stolice, ker ni iz njegovega pastirskega pisma ničesar razvidno, kaj da je sv. Stolica glede Ricmanj pravzaprav odločila. Dne 10. oktobra 1903. so prejeli ome-

njeni trije možje od škofa Nagla nastopni dopis: k. št. 116./Pr. 1903.

Trst, dne 8. oktobra 1903.

Dragi verniki!

Veselo me je, da ste se obrnili do mene s pismom od 30. septembra, katero sem dobil 6. oktobra. Dasi je iz pastirskega lista popolnoma jasno, kaj je Sveta Stolica odredila dne 3. septembra v Vašem cerkvenem vprašanju, prosite vendarle vereni in dosloven prepis papeške odredbe.

Nikar ne mislim, da ne zaupate mojim besedam, saj je škof najbolj zanesljiv tolmač takih pisan, pa tudi Vaše pravno stališče ne more biti drugačno kakor ono, kiga zavzema Apostolska Stolica in z njo Vaš škof.

Sedaj pa, ko sem Vam povedal to, Vam prav rad ustrezam in Vas doslovno obveščam o vsem, kar se nanaša na Vas.

Rim, 3. septembra 1903.

Prejasni in Prečastni gospod!

Posiljam V. G. v prigrbu prepisano pismo naslovljeno na Monsignora Drohobeckega, Križevackega škofa, z odredbami Svete Stolice glede dobro poznanih dogodkov v vasi Ricmanje. Drago mi je zraven dati na znanje, da je Sveta Stolica odobrila, kar ste storili v tej zadevi, posebno pa glede odnosa njenja iz Ricmanj kaplana Požarja.

Pozivljam Vas, da poskrbite izvršenje te določbe, priporočam Vam... itd. (Sledi navod za tretje osebe.)

Br. H. M. kardinal Gotti, nadstojnik.

A. Savelli Spinola, tajnik.

Prejasni in Prečastni gospod Monsignor Francisek Nagl, škof trzaski!

V pravi omenjenem pismu na Monsignora Drohobeckega pravi Sveta Stolica glede Vas... „Drže se dosedaj omenjenih določb, kakor je V. G. poznano, ni Sveta Stolica vernikom vasi Ricmanje ni poprej dovolila prestop iz latinskega v grško rusinski obred, niti ga iz istih vzrokov sedaj vnaprej ne dovoli“... itd. itd.

Br. H. M. kardinal Gotti, nadstojnik.

A. Savelli Spinola, tajnik.

Brez dogme.

Roman

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljskega poslovenil Podravskega.

(182.)

Ako pa pojde za to, da naj svoje unanje verstvo opravičim z manj plemenitimi in bolj praktičnimi razlogi — oh, imam jih obilno. Evo, privadil sem se od detinskih let: izpolnjevanje nekkih predpisov mi je postalo malone dolžnost; evo, kakor je dejal Henrik IV., da Pariz je vreden maše, tako govorim tudi jaz, da mir bližnjih je vreden maše. Ljudje mojega okrožja izpolnjujejo sploh verske predpise, in moja vest bi se čutila naklonjeno ugovoru samo v tem slučaju, ko bi mogel reči sam sebi kaj bolj odločnega, nego: „ne vem“. Evo, končno zahajam celo v cerkev, ker sem skeptik, povzdignem v čveterokotnik, to pomeni, da sem skeptik celo z obzirom na svoj lastni skepticizem.

Pri tem se ne počutim dobro. Moja duša vleče še eno krilo po zezalji. Bilo bi mi še mnogo huje, ko bi gual vsa ta vprašanja vedno tako k srcu, kakor sem to storil sedaj, ko sem pisal to dvojje pisem. Meni na srečo pa temu ni tako. Omenil sem že, da napoči v trenutkih čas, ko sem povsem malomaren. Časih me vjame življenje v svoje naročje in dasi vem, kaj si imam misliti o njega nasladih, se mu vendar vdajam v celoti — in takrat to moralno: „to be, or not to be?“ nima zame nikakega pomena. Čudna ali doslej malo preiskana reč je ta, kako nezasiščen pomen ima

v tem obziru društvena sugestija. V Parizu, na primer, sem mirnejši, ne samo radi tega, ker me sglušuje ta mlin, da kipim ob enem s tem kropom, da mi srce in glavo zavzemajo moje „ure vaje“, ali da ljudje žive brez vsakega računa nekako tako, kakor bi bil vsakdo povsem zagotovljen, da se sploča dati v to življenje vse moči, ker za njem ostane le resničen proces. In moja žila jame vtripati ob enem s to žilo, moje življenje se vravnava složno s tem strojem. Naj se zabavam ali dolgočasim, naj bijem ali mene bijejo drugi, vživam vsekako le vzgledni mir.

Rim, Babuino, dne 13. prosinca.

Komaj štiri dni še imam časa do odhoda, torej hočem še pred odhodom zbrati skupaj to, kar sem povedal o sebi. Človek sem, nekoliko vtujen, zelo zdražljiv in občutljiv. Imam do visoke stopinje prirojeno samozavest, podprto z vzgledno izobrazbo, ali morem se sploh smatrati za duševno dobro razvito bitje.

Skepticizem, ta skepticizem, povzdignem do čveterokotnika, izključuje v meni vsakoršno neomahljivo prepričanje. Gledam, opozarjam, kritikujem — in časih se mi zdi, da pridem stvari do živga, toda v ostalem sem še vedno pripravljen dvomiti o tem.

O mojih odnošajih do vere sem že govoril. Kar se društvenega prepričanja tiče, sem konservativec v toliko, za kolikor je človek v mojih pogojih biti to primoran, in kolikor konservativizem ugaja mojemu dopajenju. Ni treba praviti, kako daleč je od tega do pogleda na konservativnost, kako na dogmo, katera

se ne sme kritikovati. Preveč olikan človek sem, da bi stal brezpogojno na strani aristokracije ali demokracije. S takimi rečmi se vkvarjajo še po pristavah, ali daljnih krajih, kamor dohajajo ideje tako kakor moda, za nekoliko let prepozno. Od onega časa, ko so prenehali privilegiji, je to vprašanje po mojem mnenju pri kraju; tam pa, kjer ga nazadnjaštvo še drži po koncu, ni to več vprašanje načel, marveč vprašanje ničemurnosti in živcev. Kar se mene tiče, imam rad razvite, duševno uglajene ljudi ter jih iščem tam, kjer mi je mogoče najti jih.

Ljubim jih pa tako, kakor ljubim dela umetnosti, lepo naravo in lepe ženske. Z ozirom na estetično imam živce ne le uglajene, ali morda celo preveč stanjšane. Strinja se s tem tudi njih prirojena občutljivost in odgoja, kakoršno so mi dali. Ta estetična občutljivost mi daje toliko tolažbe, kolikor povzroča pikrosti, toda skazala mi je ter mi še skazuje eno veliko uslugo, namreč brani me pred cinizmom, ali pred končno popačenostjo ter mi nadomešča nekoliko zgubljena npravstvena načela. Ne doprinesel bi marsikaj ne samo radi tega, ker je to slabo, marveč radi tega, ker je to odurno. Iz mojih estetičnih živcev izvira tudi nežnost občutkov. V obče se mi zdi, da sem človek — morda nekoliko popačen — toda reden, ali z drugimi besedami, nekoliko viseč v ozračju, ker se ne opiram na nobeno dogmo, niti v verskem, niti v društvenem obziru. Nimam pa tudi smotra, kateremu bi mogel posvetiti življenje.

V dovršitev te sinteze spregovorim še eno besedo o svojih zmognostih. Oče, teta, tovariši in časih

Vidite tedaj, da Vam je pastirski list od 13. septembra povedal natančno odredbo Svete Stolice. Ne podpisujte več v bodoče takih stavkov, ki bi znali netiti nezaupanje do očetovskega misljenja Vašega škofa, temveč pridite rajši semle na povabilo v pastirskem listu, da se o potrebnem dogovorimo, kakor je pred nekaj dnevi prisel tudi gospod dr. Požar in nas zadovoljil na pohvalni način s svojimi izjavami in obljubami.

Blagoslovi naj Vas Vsemogoči Bog + Oče + Bog Sin in Bog + Sveti Duh.

+ Francisek s./r. škof.

Cenjenim gospodom A. K., M. K., J. K. v Ricmanjih. (Pride se.)

DOPISI.

Is Devina. — Kakor smo poročali, se bo vršila veselica društva „Ladja“ dne 11. septembra, in sicer na vrtu g. F. Ples. Pričetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 50 h. V slučaju slabega vremena se bo vršila veselica nedeljo potem. Pri veselici bo svirala godba c. kr. pešpolka št. 47. Po veselici prouta zabava in ples.

Vspored: 1. Pozdrav. 2. Mladi vojaki — koracnica — svira vojaška godba. 3. H. Volarič: Pogovor z domom — poje zbor društva „Ladja“ iz Devina. 4. Iv. pl. Zajc: Poputnica Nikole Jurasica — poje zbor društva „Nabrežina“ iz Nabrežine. 5. Vilko Novak: Bi mirna noč, poje zbor društva „Adrija“ iz Barkovlj. 6. Novi akordi: Oj slovenska zemljica — poje zbor društva „Ipava“ iz Mirna. 7. Gj. Eisenhut: Krasni spoliljubav — poje zbor društva „Nabrežina“ iz Nabrežine. 8. Slovenska overtura — svira vojaška godba. 9. Jak. Štoka: „Trije tički“ — igra v dveh dejanjih.

Čisti dobicek je v prid družbe Sv. Cirila in Metoda. Nadejamo se, da prihite na našo veselico tudi razna druga društva, katera se niso zglasila za sodelovanje. Pa tudi druge rodoljube pričakujemo in se nadjamo, da nikdo ne izostane. Torej na svidenje v nedeljo. Odbor.

Is Dornberga. — Pri nas je burno, burno! Smo pred občinskimi volitvami. Lovro, tisti slavno prosluli Lovro, komandira, šebreljski spiček pa teka okoli po dnevu in po noči ter štuva, mami, slepi, strasi, grozi, obljubljuje, nevedneže farba in zapeljuje, da je groza!

V podrobnosti teh „božjih namestnikov“ se ne spuščamo, le toliko omenjamo ter vsem onim Dornberžanom, ki imajo le kolikšnej pameti in časti v sebi, rečemo: Čas je prišel, da enkrat obračunamo s tema dvema privadranima človekoma, ki sta za preveliko plačo, katero jim dajemo, črno nehvaležna, in to ostudno nehvaležnost kažete vedno v tem, da uboge Dornberžane prav brez srčno napadata, psujeta, zmerjata,

grdiša, zaničujeta, opravičujeta, obrekujeta, kvartita dobro ime kodujeta, kjer moreta, plujeta na vse, kar jima ne liže nečednih njih farskih pet; gnjusno nehvaležnost nasproti ubogemu ljudstvu kažete s tem, da delata prav nekrščansko, rekli bi pagansko sovraštvo, prepit, kreg, s svojim neotesanim, surovim in nepremišljenim nastopanjem, trgata ubogemu ljudstvu iz srca vero v dostojnost duhovskega stanu ter sejeta v srce dvome in nezaupnost v vse ono, kar nam je bilo pri prejšnjih duhovnikih sveto!

Dornberžani, sedaj obračunajmo s človekoma, ki imata več skrbi za politiko kakor za naš večni blagor, s človekoma obračunajmo, ki imata tako malo božjega na sebi, kakor: ljubezen, ponižnost, krotkost, krščanska usmiljenost, bogaboječnost i. t. d. — obračun z njima, ki pa imata toliko nekrščanskih lastnosti kakor: napuh, lakomnost, nevoščljivost, škodoželjnost, maščevalnost i. t. d., i. t. d.

Ljudje božji! Kaj taki smejo biti dušni pastirji? Saj za takimi ljudmi ne moremo hoditi; kdor je tak, ta ne mara mnogo za našo dušo, še manj pa za naše telo in naše blagostanje, tak je samo golobez in zato obračunajmo s tema ošabnima nehvaležnema prvič s tem, da pri sedanjih volitvi ne spravimo v starešinstvo niti enega, katera ona dva vsilujeta, in drugič s tem, da pri letošnji biri dobi vsak le po 10 bokalov stare mere, to je toliko, kolikor je podpisano in nič več! Spickova „rota“ pa naj odpade, saj na velikonočni ponedeljek ni več pojedine pri kaplanu!

Pravica in poštenost je pri nas, Bog je torej tudi z nami, in kdor je moč, naj gre za namil!

Dornberžki možje.

Is Oseljana. — V stev. 69. cenjene „Soče“ z dne 27. avgusta čitamo, da pri volitvi župana so starešine II. in III. razreda glasovali mirno, a to za to, ker niso poznali kandidatov. Kar se tiče pa starešinskih volitev III. razreda, vam povemo, da volitev je nad 240, a volitve se jih je udeležilo samo 60, in še ti so sami sebe volili. Od II. razreda pa so se dali voliti v III. razred, ker so se morda bali, da jim županov stol spodleti; nekateri volilci I. razreda so se pustili voliti v II. razred, ker so že poprej vedeli da v I. razredu ne bodo izvoljeni.

Res je, da starešinski sklep je bil, naj se cesta razdeli, in to je bilo že pred letom; čast. gosp. župan je dal ukaz dvema, naj ceste razdelita, a tega omenjena moža nista se poskusila in tudi ne vesta, ali bi sprejeli uživalci ceste cesto v popravo ali ne. Cesto so že nad 100 in 100 let popravljali sami uživalci ceste, in to je se le v par letih prišlo v modo, da je cesta na davkih, in tako plačajo le davkoplačevalci cesto, drugi pa, ki le vozarijo po nji, nič. To pa ni pravično za nikogar.

Ni pa res, da so stari možje po 20 ali 30 let županili; niti ene ure niso županili in

tudi sedaj ne pričakujejo te časti, ker se tisti ni dosegel županovega stola, ki je imel 12 glasov, toliko manj pa mislimo mi s šestimi glasovi priti do tega. A oni, ki je imel 12 glasov, je še prednji večer sklical starešine II. in III. razreda v krčmi in jih opominjal na obljubo, katero so prej sklenili.

Starešini I. razreda niso hoteli voliti župca za župana, ker v vseh šestih starešinskih tujca nimajo in ga ne poznajo; in ako novo starešinstvo pozna tujca, mu nema dati domovne pravice tam, da ga ne bo nadlegoval in da mu ne bode stopal na pete.

Opomba uredništva: Naproseni, priobčujemo to kot protiglas omenjenemu dopisu z opazko, da ne pripuščamo odslej nikake polemike več glede ozeljanjskih rečij. Priporočamo le prizadetim, da se reši vprašanje, kdo bo župan, tako, da ne bo trpel ugled slovenske občine!

Domate in razne novice.

Odklčevanje. — Vspomagaltnoe Obščestvo v Moskvi je imenovalo g. dr. G. Gregorina v Trstu svojim častnim članom. Diplom, izdelano v staroruskem slogu, mu je izročil dr. Tresić-Pavič v imenu predsednika omenjenega društva Čerepa Spiridoviča, ki je odpoštoval iz Dalmacije v Ameriko ter ni mogel priti v Trst.

Občinske volitve v Bovecu. — Hud boj se je bil pri občinskih volitvah v Bovecu, klerikalci so napenjali vse svoje moči, da zmagajo, pa so bili tudi zmage tako gotovi, da so že pred časom govorili, kako bodo gospodarili v bovški občini. Ali rezultat volitev je ta, da so zmagali naprednjaki ter bo izvoljen župan in vsi podžupani iz vrst naprednih starešin. Klerikalci pihajo jeze, ali vse zaman, Bovec si je ohranil svoje dobro ime in si ga ohrani vedno.

Pevsko in glasbeno društvo naznaja gg. pevcem, da se vsi prvi pevski vaji dne 16. t. m. ob navadni uri. Na ta dan se tudi določijo nadaljne redne vaje. Naproseni so gg. pevci, da se prve vaje gotovo udeležijo ter vsakdo po svoji moči pridobiva nove sodelujoče člane ter iste vpelje že k prvi vaji. Opozarjajo se dalje starši iz mesta in dežele, da prične vpisovanje v glasbeno šolo dne 15. t. m.

Umrli so v Mavhinjah na Krasu g. Josip Legisa, bivši večletni tamkajšnji župan in cestni odbornik.

Mrcinova „resnica“ v pravi luči. — Mrcina Komelovim ne da miru. Vedno dreza in dreza, in v kljub našemu jasnemu pojasnjenju, kaka je vsa stvar z organistom g. Hönigom, trdi še v enomer na dolgo in široko naprej, da ima on prav. Da se pokaže se enkrat v pravi luči, koliko je temu človeku verjeti, smo se obrnili do pred. g. evangelijskega župnika, ki je vso reč glede Höniga in obeh Komelov pojasnil tako-le:

„Organist g. Hönig je bil vsprejet le za orgljanje v cerkvi, pa je izvrševal to svojo službo tako revno, da sem si lahko mislil, kako „spretno“ bi g. Hönig dirigiral petje. Cerkevni pevski zbor je popolnoma moja privatna zadeva, katera ni pri nas v nobeni zvezi z orglarsko službo, kakor je n. pr. pri katolicanih, kjer je izročeno oskrbovanje orgljanja in cerkvenega petja organistu. Jaz bi pa tudi g. Hönig-a ne samo radi tega, ker se je izkazal popolnoma neporabljivega v evangelijski cerkvi, ampak tudi radi tega ne bil vsprejet za dirigenta, ker rabim za to osebo, ki bi zastopal dirigirala, saj ni sredstev, da bi se plačevalo dirigenta, po drugi strani pa tudi nisem mogel zahtevati, da bi mi daroval g. Hönig svoje ure in svoj trud zastopj in brezplačno.

Cela velikonočna zadeva v Gorici z dne 3. sept. t. l. je zlagana, dasi bi bil jaz popolnoma opravičen reči g. Hönigu: „Gehen Sie weg!“, saj je odgovarjal g. Hönig zelo brutalno, ko se mu je očitalo slabo igranje. Denuncijant v Gorici za molčuje popolnoma resnico celega dogodilja, da je namreč g. Hönig zlobno odbil prošnjo g. Komela, ki ga je pri začetku zbora prosil za akord, in sicer „ker se mu ni ničesar reklo o petju“. Z vso silo se je hotel v to usiliti, in ravno tako energično se mu je opetovano odgovorilo, da v to ni on poklican, po pogodbi, sklenjeni z evangelijsko občino, in da mu jaz nikoli ne izročim tega posla, najraje gleda, da se nauči posteno orgljanja, da bodo lahko zadovoljni evangelijski in mu tudi hvaležni.

Isto tako zlagana je tudi božična zadeva v isti stevilki „Gorice“. G. Hönig je bil na koru, ko je Komel prisel v cerkev, se je pa ko odstrani z opazko: „naj tudi igra Komel, ker že dirigira“, in šel je stran vkljub temu, da ga je opozoril „Kirchendiener“: „Gospod, Vas se vedno veže dolžnost, da ostanete in igrate!“ Po taki predrznosti je bil g. Hönig koj odpuščen iz službe z dnem 1./1./1904., in na moj ukaz mu je rekel „Kirchendiener“, ko je prisel Hönig prvo nedeljo po novem letu, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo: „Sedaj lahko greste, saj veste, da ste odpušteni iz službe!“

Ako bi g. Hönig prijenjal o pravem času, kakor bi se spodobilo, bi bil lahko še danes organist v evangelijski cerkvi.

Zelo obzaljujem, da sem prisiljen javno prati to umazano perilo, katero gotovo ni v čast g. Hönigu, ker je „Gorica“ že v ponovnih, neresničnih člankih blagovolila o tem govoriti. Vesel sem, da je stvar tako skoncata, in jaz bi ne vsprejel na noben način več g. Höniga, tudi če bi g. Komel ne hotel sprejeti ponujene mu službe!

Podpričujem slednjice, da je g. Komel sen. prostovoljno zapustil pri nas službo, da je toplo priporočil g. Höniga, da meje opetovano in izrecno prosil g. Komel jun., naj zopet vsprejmem g. (Dalje v prilozi.)

tudi tuji ljudje, smatrajo jih naravnost za nenavadno. Priznavam, da ima moj duh neko bliščobo. Ali pa morda »l'improductivité slave« ne razprši vame stavljenih nadej? Na podlagi tega, kar sem doslej storil, ali bolje na podlagi tega, da doslej ničesar nisem storil, ne samo za druge, marveč niti za samega sebe, mi ni prilično dopuščati, da je temu tako.

Ali to priznanje me stane več nego se morda komu zdi. Moja ironija, kadar mislim ná-se, ima grenak okus. Nahaja se nekaj jalovega v tej glini, iz katere je Bog vstvaril Ploševske, ker na njej vse tako lahko in bujno raste, ali vendar ne rodi zrna. Ko bi imel pri tej nerodovitnosti, pri tej bolezni dejanja celo genijalne zmožnosti, bil bi potomec neke posebne vrste genijev brez področja, kakor se dobé tudi ministri brez področja.

Ta izraz: genij brez področja, se mi zdi bistvu reč jako primeren. Primoran bom celo vzeti patent nanj. Oh! in znova ti tolažba! Evo, ne sam edini, ako Bog dá, ne sam edini bom nosil to ime. Moje ime je legijon! »L'improductivité slave« obstoji samo zá-se, genij bre področja pa je naš, povsem nadvislanski plod. Še enkrat ponavljam, da moje ime je legijon. Ne poznam kotiča zemlje, v katerem bi praznovalo toliko sijajnih talentov, v katerem bi celo oni, ki dajejo kaj od sebe, dajali tako malo, tako nezasišano malo, v primeri s tem, kar jim je Bog dal.

Rim, Bahulno, dne 14. prosinca.

Prejel sem drugo pismo od tete, v katerem me ona sili, naj pospešim svoj prihod. Grem, ljubljena teta, že grem — in Bog vidi, da delam to samo vsled naklonjenosti do tebe, ker sicer bi pač najrajše tukaj ostal. Moj oče se ne čuti zdravega; časih pa časih začuti trganje v vsej levi polovici telesa. Na mojo prošnjo

je poklical zdravnika, toda prepričan sem, da je zdravilo, ki mu je bilo predpisano, zaprl v škrinjo, kakor je bil navajen delati že nekoliko let. Nekoč je odprl to škrinjo ter pokazal stotine steklenic in stekleničic, škatelj in škatljice, ter dejal: »Pomisli le, ko bi vse to pojedel in popil celo najzdravejši človek, še ta bi tega ne prenesel, a kaj šele bolnik!« Doslej tak nazor ni povzročil očetu velike škode, toda vznemirjam se gledé prihodnosti.

Drugi vzrok, da se mi ne mudi od tod, je nakana moje tete. Naravno je, da ji je le do tega, da me hoče oženiti. Ne vem, ali ima teta že katero izbrano; Bog daj, da je ne bi imela, toda svojih namenov ona vendar ne skriva. »Da se za takega ženima, kakor si ti (mi piše) prične takoj vojna belih in rdečih rož, to se da že naprej videti.« Toda jaz sem vtrujen in nočem dajati povoda nobeni vojni ter zlasti nočem, kakor Henrik VII., končati vojno rož z zakonom. Z druge strani očitvidno teti tega ne morem praviti, toda sam sebi morem priznati, da ne ljubim Poljakinj. Imam že petintrideset let; doživel sem, kakor vsak človek, ki se ponaša z dolgim življenjem, različne slučaje v svojem življenju, srečal sem tudi Poljakinje, toda iz teh slučajev, iz teh dotik, sem odnesel vtis, da so to najokornejše in najbolj dolgočasne ženske na svetu. Ne vem, ali so splošno krepstnejše nego Francozinje ali Italijanke; vem samo to, da so mnogo bolj patetične. Kar mraz me sprohaja, ko pomislim na to. Znana mi je elegija o strtem vrču, ko prvič zagleda črepinje pri svojih nogah; toda deklamovati to elegijo z enakim patosom nad večkrat z dratom povezanim vrčem, to je zares nekako slično opereti. Kaj prijetna uloga »ganjenega poslušalca«, kateremu dostojnost velevala, vzeti vse to za resno! Čudne, fantastične ženske s plamtečimi gla-

vami in ribjim temperamentom! V njih občutkih se ne nahaja toliko veselosti, kakor preprostosti. One ljubijo obliko občutkov ter se mnogo manj brigajo za notranjo vsebino. Iz tega razloga Poljakinje nikdar ne moreš prekaniti. S Francozinjo, z Italijanko, ako si dobro izvedel svoj načrt, si moreš biti poprej svest svojega »ergo«. S Poljakinjo pa nikakor! Nekdo je dejal, ako se možki moti, da govori, da dvakrat dve je pet — in pomota se da pripraviti — ženska pa, kadar se moti, trdi, da dvakrat dve je svetiljka, in takrat pa butaj z glavom ob zid. Tako pred vsem drugim more v logiki Poljakinj skončati to, da dvakrat dve ni štiri, marveč ljubav, sovraštvo, maček, solze, dolžnost, vrabec, preziranje — prav ničesar ne moreš prej videti, proti ničemur se zakovariti, proti ničemur zavarovati. V ostalem je lahko mogoče, da vsled vseh teh volčjih jam je čednost Poljakinj bolj zavarovana nego drugih žensk, bodisi še radi tega, da se oblegane dolgočasi na smrt. Kar sem tudi zapazil in česar jim ne morem odpustiti, je to, da si volčji jarki, palisade, pasti, ta besna obramba, vse to ni le preračunjeno na končni progon nasprotnika, marveč tudi na izkoriščenje ganutij boja.

Govoril sem že enkrat o tem — zavijaje naravno stvar, kolikor le mogoče v pavolo — z neko zelo duhovito žensko, ki je samo na pol Poljakinja, kajti njen oče je Italijan. Ta mi je odvrnila, ko me je zaslislala:

»Vaš nazor o tej zadevi je sličen pogledu lisjaka na golobinjak. Ne vgaia vam ter kazi vašo dobro voljo, da golobje bivajo navadno visoko ter imajo boljša krila od kokošij. Vse, kar pravite, govori rajše v prosep Poljakinj.«

»Ali to na kak način?«

»Kajti za kolikor je Poljakinja neznosnejša kot tuja žena, tembolj more biti zaželjena kot lastna.«

Höniga v službo, in da je torej nesramno obrekovanje, ako govori kdo o kakem izpodrinjenju g. Höniga od strani g. Komela. Z orgljanjem g. Komela sem izvanredno zadovoljen; s krotkim značajem združuje temeljito muzikalčno izobrazbo. Kar se pa tiče muzikalčnega razumevanja, se pa tudi lahko sam skušam z g. Hönigom in drugovi pri „Gorici“!!

Slednjič moram pribiti tudi resnico, da nisem nikdar direktno ponudil orgljarske službe g. Mrcini, pač pa sem ga kakorže marsikoga drugega le informativno vprašal, bi li hotel on sprejeti službo za slučaj, ako bi bila eventualno kedaj izpraznjena, na kar mi je odgovoril: „Pod tremi goldinarji za vsakratno igranje ne sprejemem te službe!“ Evangeljci pa plačujemo le 200 K na leto za orgljanje, in to je za vsako igranje približno dva goldinarja.

Po tem se tudi lahko razsodi, kako naj se misli udarec „Gorice“ po starem g. Komelu, da je namreč našo „dobro službo“ prepustil Hönigu, kako bi je omenjeni list s tem, kar piše, resnici v obraz.

Vem, da ne bode v zadregi ta klerikalni časopis z odgovorom in z lajanjem na ta material avtentičnih in resničnih dejstev. Jaz za svojo osebo ne reagujem več na bodice lazi in na nadaljna zavijanja. Napram takim listom („Pressgeschmierre“) bi svetoval že od začetka „Soci“ plemenito ignoriranje.

S tem ima menda dosti Mrcina — javnost pa lahko presodi, kako resnicoljuben je ta katoliški junak, in koliko mu je zaupati kot javnemu izobraževalcu mladine!

Tamburaši in Ljubljane. — Tamburaški zbor ljubljanskih dijakov nam je priredil sinoči v prostorih hotela „pri zlatem jelenu“ prav lep večer. Nad 300 oseb iz boljših krogov našega meščanstva je prišlo naslajati se na zvokih tamburice v mladih rokah vrlih mladeničev iz bele naše Ljubljane. Stoliko udeležbo, brez sleherne reklame, moremo biti povsem zadovoljni. — Dijaki so svirali neumorno najraznovrstnejše skladbe jugoslovanskih skladateljev. Dokazali so dobro šolo in veliko marljivost, kajti repertoar imajo prav obsežen. Izvršitev je bila vseskozi prav dobra, kar je občinstvo potrjevalo s prav živahnim ploskanjem in odobravanjem. — Po 11. uri so pričeli udarjati plesne komade, na kar so mladi ljudje obojega spola izsilili sredi dvorane toliko prostora, da so se v gučji veselo vrteli ter abavali s tem tudi vsi odlični družbo.

Skratka: Sinoči je bil zopet prijeten večer pod domačo streho, odkoder je nesel vsakdo le prijetne spomine in srčno željo, da bi se shajali bolj pogosto v tako lepi narodni družbi. — Presrečna hvala mladim rojakom iz bele Ljubljane.

Tamburaši so odšli danes v Ajdovščino in od tam v Vipavo, kjer bodo svirali na praznik S. t. m. na veselici tamonje Čitalnice.

Tržaški namestnik grof Gošša gre za gotovo s svojega namestniškega sedeža v „zaslužni pokoj“. Te dni se je mudil v Trstu za malo časa ter se že poslavljaj...

Bavarska princezinja Ludwig je dospela danes ob 8-48 v Gorico, kjer namerava ostati dlje časa. Nastanila se je v hotelu „Südbahn“.

Skupilo za družbo sv. Cirila in Metoda. — Dva gospoda sta se sinoči pri tamburaški zabavi pri „zlatem jelenu“ hotela odkrivati s tem sitne prodajalke narodnega koleka v prid S. D., da sta jej ponudila rajčvsak po 1 K (skup 2 K) za odstop okraska na korist družbi sv. C. in M. Da bi se kupčija ne razdrla na škodo družbi, privolila je ona tudi v to prodajo. — Prav, saj pada vse v isti klobuk!

Začetek šolskega leta na c. kr. pripravnici za učiteljska v Podgori pri Gorici bode dne 16. septembra t. l.

Vpisovanje učencev bode dne 14. in 15. septembra od 9—12. ure predpoludne v tamošnjem poslopi.

V ta zavod se sprejemajo krepki in zdravi dečki, ki so dosegli 14. leto ali vsaj 13½ leta svoje starosti in so dovršili z dobrim vspehom ljudsko šolo ali pa kak razred srednjih šol ter se želé posvetiti učiteljskemu stanu.

Za sprejem se zahteva: zadnje šolsko spričevalo, krstni list, spričevalo o stavljenji koz in zdravniško spričevalo, da je dotičnik zdrav in brez telesnih hib.

Šolnine se ne plačuje, temveč dobe pridni in potrebni učenci na tem zavodu nekaj državne podpore.

Duhovnik ponesrečil. — Dne 1. t. so našli par metrov od beneške meje na Kolovratu mrtvega kurata v Dreki pod Livkom v Benečiji, č. g. Josipa Gošnjaka. Dne 31. avg. dop. je šel na lov na Kolovrat; okoli 11. ure ga je videl nekdo iz Ravnij. Zvečer je bila nevihta ter ga ni bilo domov. Zato so ga začeli iskati ter ga našli mrtvega, ležečega na velikem kamenju. Sodi se, da mu je spodrsnilo, ker se je nahajal na višini s strmino iz samega kamenja, ter se je ubil, kajti ranjen je bil le na sencih, ali pa mu je prišlo slabo ter je padel tako nesrečno, da je našel smrt. O kaki nasilni smrti ni govora, ker so našli pri njem ves denar. Ob njem je stal zvesti njegov pes, ki je z močnim lajanjem privabil iskalce na kraj nesreče. — Pokojni Gošnjak je bil zaveden slovenski duhovnik, ki se je briga tudi za vse slovensko gibanje.

Pekovski pomočniki v Gorici se borijo za to, da bi dosegli tedenski počitek, to je en dan v tednu prosto ter bi za tisti čas stal vedno drugi pomočnik za vsakega, ki ima prosto, na razpolago. Kakor čujemo, gospodarji niso zadovoljni s takim počitkom, marveč hočejo, da bi delali pomočniki po dosedanjih urah naprej, dajo jim pa 10% povška na plači. Tako se ne bi upošteval tudi zakonito določeni nedeljski počitek. 17 pomočnikov se je izreklo, da so zadovoljni z 10% povškom, ali vsi drugi so proti temu, in kakor čujemo, ostanejo trdni pri zahtevi,

da se uvede tedenski počitek, ki pa gospodarjem ni všeč. Vršilo se je več posvetovanj, v petek pa so zbrali na shodu 3 gospodarje in 3 delavce, ki imajo nalogo, končno dognati, ali pride do nedeljskega ali tedenskega počitka. — Kakor čujemo, je že uveden v Dörflesovi parni pekarni tedenski počitek, pa gre vse redno naprej.

„Ostija, kristijani smo mi!“ — tako je kričal ter se tolkel po prsih v Mirnu v ponedeljek neki Leop. Vuk, namreč v ponedeljek po slavnem razvijtu „katoliške“ zastave, kateri sta botrovala ljubljanska filozofa dr. Krek in dr. Lampe. Smeta biti vesela svojega učenca, prav čast jima je delal! — Ostija, kristijani smo mi — se jako imenitno čuje, zlasti se, če je tisti, ki kriči, tako le malce natrkan na „katoliški podlagi“! Lepi kristijani!

V Opatjemseu snujejo bralno in pevsko društvo, ki bo nosilo ime „Kras“. Ustanovni občni zbor je bil pred kratkim. Zajedno snujejo tudi zavarovalnico za govejo živino.

Laške popevke je igral pespolk št. 27. iz Ljubljane, ko je prihajal z manevrov in odhajal. Videti je bilo, kakor da so se za nalašč naučili laskih počestnih malovrednih popevk, kakor „Dolce amor“. Kakor vemo, v Ljubljani niso tako postrežljivi Slovencem. Pohvaliti pa moramo godbo 97. pešp., ki je igrala tudi vedno lepe Parmove „Mlade vojake“.

Marijin otrok — obsojen na vilo. — Pred porotno sodnijo v Novemestu na Kranjskem je stal 23 letni France Erman, ki je bil radi roparskega zavrtnega napada in raznih tatvin obsojen na smrt na vilo. Dne 1. julija t. l. je počakal ta čestilec Marije na Brunski gori pošnega sela Franca Bregarja ter ga ubil, ker je mislil, da dobi pri njem, ki je imel s saboj razne pošne posiljatve, denar. Ali denarja ni bilo, pač pa so tega Marijinega otroka obsodili na smrt na vesalih. Pri obravnavi sami se je pokazalo, da je bil ta Erman Marijin otrok, kajti kot takega ga je opisal tudi njega lastni oče. — Roparja imajo na vesti klerikalci, ki razlagajo, da smejo njihovi pristasi vse početi, da so le „pobožni“, pa je vse prav.

Kam vedejo Marijine družbe!

Perfidno očitanje. — Mrcina v svoji veliki ljubezni do bližnjega očita akademiku D. F., da je studiral gimnazij več let nego je potreba, potem pa, da je po starih letih po drugem naskoku prišel srečno do prvega državnega izpita na vseučilišču. — Na to odgovarjamo: Mrcina sam prav dobro ve, kako hudo bolezen je imel omenjeni akademik kot gimnazijski dijak, ve, da je vsled nje dolgo časa bojehal, ve, da je v enem solskem letu ležal 5 mesecev bolan, ve, da je eno solsko leto pisal z levico (priča g. prof. Ivancič), ve, da se mu je ista bolezen ponovila, vsled česar je moral ponavljati, ve vse to, pa ima vendar toliko predznost, da mu očita, da je studiral gimnazij 11 let. Očitanje je skrajno perfidno, pa vredno Mrcine!

Kar mu podtika glede vseučilišča, je istotato zlagano, kajti oglašil se je o pravem času za prvi izpit. Da ga ni napravil prvič, marveč drugič o pravem času, to je po treh letih, — temu se ni čuditi. Kdor pozna razmere na vseučiliščih, ve, da je izid izpita odvisen večkrat ne toliko od znanja izprašanca, kolikor od kvalitete izpraševalne komisije. Zakaj vendar se pa potegujejo nasi akademiki toliko za slovensko vseučilišče? Kaj Mrcina nič ne ve, kako postopajo nemški nacionalci s slovanskimi visokošolci?

Kar pa se tiče dolgoletnega studiranja po vseučiliščih, naj pokuka Mrcina iz „goriške okolice“ v krog svojih somisljenikov, kajti morda tam dobi koga, ki je studiral celih 10 let na univerzi, pa vendar postal doktor! Morda pozna tudi nekega svojega mladega „kolegoglasbenika“, ki je zbežal na Tirolsko pred prvim državnim izpitom. Hudobni jeziki pravijo, da je vplivala nanj tako slabo — Mrcinova glasha! Slednjič pa naj blagovoli vzeti Mrcina ogledalo v roke pa pogledati notri. Tam bo videl moža, ki je absolviraj gimnazij, napravil maturo, pa se povpel le do vadniškega učitelja. Kaj je bil tako opešal, da sploh ni šlo več naprej?!

H koncu še nekaj! Stariši gori omenjenega akademika, radi katerega Mrcina tako zelodec boli, niso bili prav nič nevoljni na svojega sina, če ni mogel tako naprej, kakor bi radi, ker so upoštevali okolnosti — ali mi poznamo „pedagoga“, ki je hotel po vsej sili, da bi bil njegov sin odličnjak, in ker to ni šlo, ga je kaznoval — notabene pedagog! — za vsak neuspeh v šoli jako kruto s stradanjem in pehanjem pod streho. Seveda radi tega ni bil odličnjak, pač pa je oslabeval v dobi, ko deček najbolj rabi redno hrano... Ko je izdihnil, so bili krivi pa zdravniki! Vse druge prejšnje okoliščine, take, ki niso vplivale ugodno na razvitek organizma, niso prihajale nič v postev! — Ubogi, pohlevni Danilo takega ravnanja ni bil zaslužil!

Mrcina na uho. — Mrcina se je trudil na dolgo in široko, da bi dokazal, kako je mladi g. Komel snedel kruh g. Höniga s tem, da ga je izpodrinil od orgljanja v evangeljski cerkvi. Že na drugem mestu je dokazano neovržno, da ta trditel Mrcinova ne sloni na istini — sedaj pa povemo Mrcini na uho, da je g. Hönig povprašan sam priznal, da mu ni snedel kruha g. Komel ter da ga ni izpodrinil od orgljanja v evangeljski cerkvi. Rekel je, da je bil on trdoglav (testardo), po drugi strani župnik, in posledica to, kar je nastalo. — Tako jih dobiva od vseh strani Mrcina po...!

Akademik, ki ne peti. — Mrcina je streljal na znanca akademika, češ, da je on pisal kritike o petju; pri tem pa povedal, da ta akademik sploh ne zna peti. — Omenjeni akademik sam priznava, da res ne zna prav nič peti — ali glejte, čujte in strmite! — c. kr. vadnični učitelj Janez Mrcina mu je dal kot učitelj petja na gimnaziju dne 11. febr. 1893. v petju red: „lo b e n s w e r t“. Spričevalo je na razpolago v našem uredništvu.

Iz tega sklepamo: ali je bil Mrcina podkupljen ali pa prav nič ne razume o petju. Prvo je manj verjetno!

S tem odgovorom so me, kakor pravijo, pritisnili k steni, in v prvem hipu nisem mogel najti odgovora. Mogoče je tudi pri tem, da zrem na to slično lisič na golobinjak. Ne, dvomljivo je tudi, ko bi se le imel ženiti sploh in zlasti ženiti se s Poljakinjo, pa bi te Poljakinje ne iskal samo med golobicami, ki bivajo visoko, marveč tudi med belimi golobicami.

Pravzaprav pa sem sličen onim ribam, katere na vprašanje, s kakim sokom hočejo biti pripravljene, odgovarjajo, da pred vsem drugim si niti ne želé biti pripravljene. Tu se vračam k očitanju do vas, drage rojakinje. Ve ljube sploh bolj dramo v ljubezni, nego samo ljubezen. V vsaki od vas tiči kraljica — in s tem se jako razlikujete od drugih žensk. Vsaka izmed vas sodi, da že s tem samim javlja ljubezen in dobroto, ako se dopušča ljubiti; nobena se ne strinja s tem, da bi bila le dodatek, le popolnitev moškega življenja, ki ima vendar druge smotre. Ve hočete, da smo mi radi vas, ne pa ve radi nas. Končno pa ljubite bolj otroke nego moža. Njegova usoda je za vas usoda hajduka. Videl sem to, opazoval večkrat — kake sto povsod; samo ponekje se svetijo izjeme, kakor demanti sredi sipa. Ne! — moje kneginje — dovolite mi, da vas občudujem od daleč.

Odvrniti enkrat za vedno na drugo pot vse cilje, vse ideale, gorati vsaki dan nalik kadilu na oltarju žene — in pri tem še lastne žene, o, gospe moje, to je za človeka nekoliko premalo!

Moja samozavest me res vpraša takoj: »Pravzaprav, kaj imaš ti boljšega delati, kaki nameni, kaki so tvoji smotri? Ako kdo, si ti vstvarjen za to, da postaneš žgalna daritev?«

Toda ne — za yraga! V zakonu je treba tako spreminiti življenje, odreči se tolikoterim svojim navadam, ugodnostim, dopadenjem, razvadam, da brž-

kone le prava in velika ljubezen more to nadomestiti. Meni se to ne prilega. Ženitev je tako basenski akt vere v ženske in volje, kakoršne ne pridobim nikdar. Ponavljam še enkrat: »Nočem biti pripravljen z nobenim sokom.«

Varšava, dne 21. prosinca.

Dospel sem danes zarano; ker pa sem se vstavil na Dunaju, zato se na potovanju nisem preveč vtudil. Pozno je že, živci mi ne pusté spati, zato se vsedem k pisanju. Zares mi je že prešlo v navado — in nahajam v njem neko mičnost. Kakšno veselje je vladalo v hiši; kako poštena je ta teta! Od samega veselja gotovo niti ne spi in pri obedu ni mogla jesti. Kadar je doma v Ploševu, prička se neprestano z gospodom Hvastovskim, svojim oskrbnikom, ki je jako uporen človek in plemič, ki si ne dopusti nič reči, marveč se zna odrezati na vsako besedo. Šele kadar se toliko sporečeta, da se ti zdi, da je ločitev neizogibna, umolkne teta ter je z največjim tekom, z neko neodpušljivo jezo. Danes se je morala uzadovoljiti s tem, da je oštela služabnike, ker pa ji ne zadoščuje. Vsekako pa je bila kaj dobre volje, in koliko je bilo neizvedljive naklonjenosti v pogledih, ki jih je ves čas obeda obračala po meni, to se ne dá opisati. V krogu njenih znancev me imenujejo »fetiša«, na kar se v ostalem moja teta jako huduje.

Očitno je, da se je moja slutnja in moja bojazen uresničila. Ne samo da se nahajajo nameni, marveč je bilo že tudi nekaj izbranega. Moja teta je navajena hoditi s širokimi koraki po obedu in glasno misliti: Evo, navzlic tajnosti, v katero se je prizadevala ogrniti, sem slišal naslednji monolog:

»Mlad je, čeden, bogat, genijalen — bila bi bržčas bedasta, ko bi se vanj takoj ne zaljubila.«

Jutri gremo na »piknik«, ki ga je mladina priredila gospem. To ima biti kaj sijajna zabava.

Varšava, dne 25. prosinca.

Pogostoma se kot »homo sapiens« dolgočasim na plesih; kot kandidatu za ženitev se mi zoprni, toda časih jih imam rad kot umetnik — naravno umetnik brez področja. Kaka krasna reč je to, na primer: široke, goste osvetljene in s cveticami ozalšane stopnjice, po katerih ženske, opravljene na ples, stopajo vzgor. Vse se ti zde takrat zelo visoke, in kadar jih ogleduješ od spodaj, kako vlečejo za seboj repastu svoja krila, pa te spominjajo angeljev, ki jih je videl Jakob v sanjah. Rad imam to gibanje, te luči, svetilnice, to lahno tkanino, pokrivajočo nalik jasni megli mlade gospodične; a kaj naj še le rečem o golih vratovih, prsih in rokah, o katerih se ti zdi, ko odložijo ogrtače, da se utrjujejo in otrpnejo na zraku ter postanejo trde kakor mramor. Prečutek vonjave ima tudi svoje razkošje. Kar navdušen sem za dobre parfume.

Piknik se je posrečil jako dobro. Treba je priznati Staševskemu, da zna prirejati take reči. Dospel sem ob ednem s teto, toda zgubil sem jo takoj v predveži, kajti Staševski je pritekel nalašč na stopnjice, hoteč ji podati roko. Bedna teta ima nekaj dolg hmelinov ogrtač, kateri rabi vedno v izvanrednih okoliščinah, radi česar jo imenujejo »dostojno pelerino«. Stopivši v dvorano, sem se vstavil ne daleč od vrat, da si jo nekoliko ogledam. Začutil sem dobro, da so to bližja bitja nego ona, ki sem jih srečal kedaj, a vendar jih človek gleda in opazuje ter dela opazke kakor kak tujec. Zlasti so obrnile ženske naše mojo pozornost.

(Dalje pride.)

Naredba finančnega ministerstva za industrijalne podjetnike. — Z ozirom na številne pritožbe, ki so dosle iz krogov industrijalnih podjetnikov glede na izvenredno pomanjkanje vode v letošnjem poletju, vled česar je moralo mnogo podjetij omejiti oziroma popolnoma ustaviti delo, je finančno ministerstvo svojim podrejenim davkarskim uradom naročilo, da zamorejo dovoliti prizadetim podjetnikom odpust prihodninskega davka, ako za to prosijo. Take prošnje je rešiti v najkrajšem času.

Proti pačenju krajevnih imen. — Doznajemo, da je c. kr. namestništvo izdalo ukaz vsem c. kr. okrajnim glavarstvom, naj ista nemudoma odpravijo vse one javne krajevne napise, ki ne soglasajo z onimi, ki so navedeni v državnem imeniku. — Ta odredba bi morala iti še dalje ter odstraniti tudi vse skovanke čisto slovenskih krajev, kakor Auzza, Ronzigna, Ranziano, itd. Laski kraji se pišejo povsodi le lasko, zakaj bi se ne čisto slovenski le slovenski!!

Točaj za čevljarje v Sežani. — Pišejo nam iz Sežane: Dne 5. septembra t. l. se je otvoril mojsterski tečaj za čevljarje, in bode trajal do 1. oktobra t. l. Vdeleženci, čevljarji mojstri in pomočniki, se učé pod spretnim vodstvom strokovnega učitelja H. Hulka vsak dan od 4. ure popoldne do 9. ure zvečer.

Pouk je brezplačen in obsega vse najimenterne in potrebnejše ročnosti, spadajoče v stroko čevljarje obrti, kakor: jemanje mere, vrezanje vzorcev, strokovno risanje, prirojenje, dogotovljenje vrhnih delov in šivanje s strojem.

Otvoriti tega kurza so prisostvovali načelnik kuratorija za pospeševanje obrti na Goriskem g. dež. poslanec Holzer, c. kr. okrajni glavar g. A. Rebek, tajnik trgovske in obrtne zbornice v Gorici g. Bisiak, strokovni učitelj g. Hulka in upravitelj občine, c. kr. okr. sol. nadzornik g. Kante, in občinstvo poleg vdeležencev.

G. Holzer je otvoril tečaj z nagovorom g. okrajni glavar, pojasnivši navzotim veliko korist takega pouka, je s srčnimi in navdušenimi besedami priporočal pridno in vsrajno vdeležbo od strani vdeležencev, potem je koj pričel pouk, ki je res interesanten tudi za tiste, ki niso čevljarji.

Omeniti moram, da vdeleženci dobe vse vzorce, orodje, kopita in poleg tega tudi blaga za napravo jednega para čevljev, katere izdelujejo po navodilih strokovnega učitelja. Lahko stranke naroče pri dotičnih čevljarjih čevlje, kateri se izdelajo pod vodstvom in nadzorstvom strokovnega učitelja.

Po zvršetku kurza dobe vdeleženci obiskovalno svedočbo, ki je za take velike vrednosti. Ta tečaj napravi po zvršetku kurza razstavo, ki pokaže napredek pouka v tej stroki.

Priporočam, da se obilo vdeležencev vdeleži in da isti tudi vsrajajo do konca, saj je izključno v njihovo korist! Več ko človek zna, več velja. Nevednost je najdražja!

V Nabrežini so štrajkali brusilci kamenov skozi tri tedne. Štrajk je končan, ker se je ugodilo zahtevam delavcev.

Vesolice vipavsko „Čitalnico“. — Jutri bo dan velike veselice, za katere naj pokaže vipavska „Čitalnica“, da še živi, cvete, narašča. — Čitalniški odbor, ki je takrat pomnožen s posebnim veselitnim odsekom, se resno trudi, da ustreže vsestransko svojim posetnikom. Marljivi domači diletantje pripravljajo izvrstno burko „Popolna žena“, čitalniški oktet pa je imel že več skusenj za svoj pevski nastop. Velikega se je nadejati od pevskega društva „Velesile“, ki se ne bode vstrajalo dolgega pota in stroškov, da po Vipavcem in drugim gostom — kaj zna. — Poleg izvrstne civilne godbe iz Trsta, ki bode tudi koncertovala, pa bode vznemljajoče veliko zanimanje „ljubljanški dijaški tamburaški zbor“, ki bode sviral več odstavkov slovanskih oper. In, da bode prosta zabava tem intimnejša, poslovala bode poleg drugih zanimivostij tudi šaljiva pošta, kajpada z — narodnim kolekom. — Pomniti je, da se vrši predstava na popolnoma prenovljenem čitalniškem odru, za katerega je izdelal g. tehnik Alfonz Hrovatin krasno moderno zagrinjalo. — „Čitalnica“ se ni zblala nikakih stroškov, da pokaže kaj lepega, zato pa tudi pričakuje od vseh velečistanskih rodeljubov, da jo blagovoljno materijalno podpirajo, ker le tedaj ji bode mogoče delovati čvrsto narve — za vzvišeno

narodno stvar. Zato pa vsi, ki čutite z nami, dobro dosli na Mali Šmaren v prijazni Vipavi!

Bratno društvo „Lina“ v Biljani priredi, kakor že naznanjeno, veselico v nedeljo dne 11. septembra 1904. na dvorišču g. Matilde Gallin s tem le vspešdom: 1. Pozdravni govor. 2. V. Parma: „Mladi vojaki“, koracnica, godba. 3. F. S. Vilhar: „Bojna pjesma“, mčzi zbor. 4. Zit: „Gozdna rožica“, valček, ženski zbor. 5. H. Sattner: „Opomin k petju“, mešan zbor. 6. I. pl. Zajc: „Slovanska ouvertura“, godba. 7. H. Sattner: „Na planine“, možki zbor. 8. Aletter: „Roeveo Gavotte“, godba. 9. J. Žirovnik: „Večernica“, mešan zbor. 10. A. Dvořák: „Potpourri iz slovanskih napevov“, godba. 11. „Dobrodošli! Kdaj pojdete domu?“ Veseloigra v enem dejanju. 12. Prosta zabava in ples. Pri veselici svira vojaški orkester 47. pešp. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina k veselici: I. vrsta 60 vin., II. vrsta 40 vin. za ozebo. — K plesu: Za gospode 2 K, gospodične 40 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Služba cestarja je razpisana v Volčah, stavbeni okraj Tolmin. Prošnje do 30. sept. c. kr. okrajnemu glavarstvu v Tolminu.

Pretep. — **Nevarno ranjen.** — Pri Avčah je bilo prislo v nedeljo 28. pr. m. med dvema delavcema do pretepa. Eden je potegnil nož ter sunil 27letnega Jak. Vrhonika z Brega pri Kranju tako močno na desno stran prsij, da mu je ranil pljuča. Hitro je pritekel orožnik, ki je pomagal ranjencu ter ga spravil potem domov in poklical zdravnika. Napadalec so zaprli v kantske zapore.

Napadi? — V nedeljo zvečer so se vračali neki mladeniči, delavci, menda Goričani, v mesto po ulici pri Barki. Pravijo, da so jim tu stirje bratje Brajnikovi zaprli pot ter jim prepovedali peti. Neki Marusič se je zoperstavil, na kar ga je ranil Fr. Br. na glavi, da je padel na tla. Prevedli so ga v bolnišnico. Napadalec so naznanili sodnji. — Resnica že pride na dan!

Pripoveduje se tudi, da so napadle neznane osebe 21 letnega Al. Vida iz ulice Orzoni, ko se je vračal v noči iz Solkana. Napadli so ga baje kar nenadoma ter ga ranili z nožem. Šel je v bolnišnico, kjer so mu dali potrebno pomoč. — Čudno! Morda je pa kje drugje kak staknil, pa se zgovarja na neznance. — Vsekakor je treba s previdnostjo motriti razne povesti o napadih!

Pod voz je padel blizu Plavij voznik Fr. Pertovt iz Volč. Zlomil si le desno nogo ter dobil več težkih ran. Pripeljali so ga v bolnišnico v Gorico.

Po dveh letih. — Pred dvema letoma je bila prišla zandarmerija nekega zidarja, Laha iz kraljestva, ter ga odvedla v zapore v Krmin radi velike tatvine. Ta Lah, po imenu Iv. Michelini, pa je pobegnil iz zapora. Potem se dolgo ni vedelo nič, kje da je, slednjič pa so dognala poizvedovanja, da se nahaja na Bavarskem blizu Monakovega. Sodna oblast je takoj izposlovala, da so ga jej izročili. V ponedeljek so privedli Michelinija v Gorico ter ga dobro shranili v tukajšnjih zaporih.

Blitelj ukradel. — Neko je ukradel krčmarju Valentinu Fieglu bicikelj vreden 270 K. Tatu se nimajo.

Ob 10 K je prišel izvoščik Al. Kumar iz Koroninjeve ulice. Naznanil je policiji, da se je vračal v soboto zvečer z vozom in 4 konji iz Tržica v Gorico ter pil do Ronkov nekaj vina in plačal tudi prijateljem par litrov. Ko je plačeval, je menjal bankovec 20 K. Bankovec za 10 K je vložil v žep, vzel pa s seboj na voz nekega človeka. Ko je prišel v Zagraj, ni bilo bankovca za 10 K nikoder več.

Isprej sodnijske. — Na zatožni klopi je sedel Lah iz kraljestva, Nikolaj Duzzi, ki je delal pri Rotinju pri železnici. V Dugarjevi gostilni v Ročinju je kričal na tak način, da so ga le težko poslušali ter poslali slednjič po redarja, naj ga odpravi iz gostilne. Duzzi se je zoperstavljaval redarju, ga prijel za vrat, trgjal in mu hotel iztrgati sabljo. Morali so poklicati orožnika. Pred sodniki je trdil, da je bil pijan, tudi nekatere priče so povedale tako, zato je dobil le 7 dni zapore.

Išče se stanovanje, obstoječe iz 3—4 sob, kuhinje in kleti. Ponudbe na upravnistvo. **Zgubljena psica.** — Od Vipolž do Smartnega v Brdih se je zgubila te dni psica-pitčarica, bela, s črnimi lisami in z

mešno ovratnico. Kdor jo najde, naj se zgasi pri g. vitezu Tosi-ju v Sovodnjah, kjer dobi 10 kron nagrade.

Rogaski templjev vrelc

daja tek, pospešuje prebavo in uravnjuje redno stolico. Dobiva se v mirolilnicah! Zaloga na debelo pri A. Jerečiču v Gorici.

Razgled po svetu.

Zadnje vesti z bojišča. — Pri Jantaju je bil velik boj. Kuroki je baje zavzel Jantaj. — V bojih pri Liaojangu je padlo jako mnogo ruskih častnikov. — Rusi so se baje umaknili iz Jantaja. — V Rusi se izvrši nova mobilizacija. — Od 2200 novih častnikov jih je odpotovalo že več stotin na bojišče. — O Port Arturju ni nikakih posebnih vestij. — Baje izpraznjujejo Rusi tudi Mukden.

Sklicanje istrskega deželnege shora. — Iz Pule poročajo, da namerava vlada sklicati istrski deželni zbor prve dni meseca oktobra. Ni pa znano, v katero mesto da ga skliče.

Postojnska jama. — V minolem mesecu je obiskalo postojnsko jamo, izveniši večje partije, 1515 oseb.

Aretirali so v Trstu kavarnarja Iv. Bressana, ko so izvršili poprej v njegovi kavarni „Verdi“ preiskavo. Aretiranje je v zvezi z zadnjimi političnimi aferami, s katerimi se bavi tržaška sodnija.

Princesinja Lujza Koburška — ušla. — Pred leti se je obširno pisalo o begu princezinje Lujze Koburške s častnikom Matašičem. Pozneje so jo spravili v neki sanatorij za umobolne, Matašiča pa so bili zaprli, češ, da je ponarejal menice, ali on trdi vedno, da je nedolžen ter skuša na razne načine, da se rehabilitira. Sedaj je usla iz toplic Elster v Nemčiji. Za beg so se vršile že davno zelo previdne priprave. Iz sanatorija „Lindenhof“ bi princezinji najbrže nikoli ne bilo mogoče pobegniti; zato je sama silila, da je puste za nekaj tednov v toplice Elster. Dasi so jo noč in dan stražili, vendar se je Matašiču posrečilo, da ji je vlihotapl po neki zaupni osebi pismo v roke. Pozneje sta se najbrže dogovorjeno sesla v neki umetniški razstavi. Pri tem sestanku ji je povedal Matašič, da ji ne podeli nikoli svobode ter jo tudi nikoli ne proglasijo za normalno. Nato je princezinja izjavila, da hoče postati prosta, naj stane, kar hoče. V naglici sta dogovorila ves načrt za beg. V toplicah Elster je imel Matašič zaupnika, ki je stanoval v istem hotelu kot princezinja. Vpisan je bil za hotelirja Weitzerja iz Gradca, a šele sedaj se je dognalo, da je bil to grof Orsich, Matašičev bratranec. Ta se je z znaki dogovoril s princezinjo o vseh podrobnostih za beg. Princezinja je vzela s seboj dragocenostij za 300.000 mark in denarja za 500 mark. Matašič je dobil za svoje memoire od dunajskega založnika 20.000 K, a mnogo večjo svoto mu je poslal lastnik parizkega lista „Le Journal“. Princezinjo so pričakovali z avtomobilom Matašič, grof Orsich in neka Matašičeva prijateljica. Vozili so se z veliko naglico do Monakovega, od tam pa se je sled izgubil. Ena vest trdi, da so se odpeljali v Pariz, druga pa v Švico. Vavruska oblast princezinje Lujze je že izdala tiralnico za njo.

Nova trgovinska pogodba med Avstro-Ogrsko in Italijo. — Iz Rima poročajo: Nova trgovinska pogodba med Italijo in Avstro-Ogrsko, ki se lahko smatra za sklenjeno, stopi v moč, ko se sklenejo trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Nemčijo ter Šv. co. Radi tega se provizorična pogodba podaljša za nekoliko mesecev. Vse pogodbe se sklenejo za 10 let. V zadnjih dneh so bile poravnane v Vallombrozi se zadnje težave glede živinske pase in ribarstva v Adrijskem morju.

Pogoditi se je se glede vprašanja o carini na vino in odposlanci se nadejajo, da pride tudi glede te točke do sporazumljenja. Italija bo baje smela v letu od meseca septembra do srede oktobra voziti v Avstrijo določeno množino belega vina po znižani carini (16 do 18 kron.) Ta množina ne sme presegati 200.000 hektolitrov na leto. Trdno niso seveda se potrjene, utegnejo biti pa deloma resnične. Od druge strani pa meni list „Giornale d'Italia“, da so glede

vinske carine nastale nove težave in da se misli na podaljšanje obstoječega provizorija. To poročilo pa je neosnovano. Razprave bodo gotovo dovršene najdlje v dveh tednih.

Dr. Körber v Galiciji. — V Lvovu je govoril ministerski predsednik tako-le:

„Očitno se nam je, da smo omogočili avstrijskim dijakom, ki dovršijo zagrebsko vseučilišče, vstop v avstrijsko državno službo, ako napravijo prej dopolnilni izpit avstrijskega prava. Mi smo bili k temu prisiljeni, ker nismo imeli zadostnega števila profesorjev za uradniške službe v Dalmaciji. Mnogokrat se je dalo oblastnikom naročila, naj uradnike opozore na posebne ugodnosti, katere bodo uživali, ako se nauče hrvatskega jezika ter gredo v Dalmacijo. Niti en uradnik se ni prijavil; obrnili smo se tudi na vseučilišča, naj bi se na to opozorilo dijake, od katerih se morajo mnogi boriti za svojo bodočnost, toda tudi tukaj brez najmanjšega uspeha. Ker potrebujemo uradnikov, ni bilo druge pomoči, kakor da smo se odločili za odredbo, ki je bila tako zelo kritikovana; toda narod ima pravico, da se mu uradni posli opravljajo. Jezikovno vprašanje je postalo glavno vprašanje v državi in radi tega se je parlament izročilo obstrukciji.“

Toda sedanja vlada si je v svesti, da ni zalila nobene v Avstriji živeče narodnosti. Mnogo se nam v tem oziru krivično podtika, mnogo je tudi v tem oziru popolnoma neosnovanega. Ako se nas pa vpraša, zakaj da ne izvršimo tega ali onega, tedaj odgovorimo ponavljaje naš program, kateremu ostanemo vsikdar zvesti, to je, da hočemo vedno delovati za sporazumljenje, ako se hočejo prepirajoče narodnosti res sporazumeti. Toda mi nečemo na noben način podeliti enostranskih narodnih koncesij.“

Utrdbe v Veroni. — Italijansko vojno ministerstvo je popolnoma nepričakovano sklenilo popraviti stare utrdbе v Veroni. Pred nekoliko dnevi je ravnateljstvo ženija izročilo mestnim stavbenim mojstrom važna dela. Gre za obnovljenje starih utrdbe, ki jih je gradila že Avstrija, in ki leže na desnem obrežju reke Adige, začeni od forta Patrone, potem one, ki leže na levem bregu in na visinah, ki gospodujejo nad mestom. Skupni stroški za vsa ta dela so proračunjeni na 6 milijonov lir.

Strašna toča je padla v petek po vesseh Abregi in Novavas v poreškem okraju. Toča je uničila ves vinski pridelek, ki je kazal prav lepo. Toča je pokrila obe občini tako na gosto, da je bilo videti, kakor da je zapadel velik sneg. Take toče v onih krajih ne pomnijo.

Beda v Avtriji. — Leta 1903. je bilo v Avstriji na javni dražbi prodano 22.000 premičnin. Vse te stvari so bile cenjene na 8 milijonov in 700.000 kron.

Zveza slovenskih odvjetnikov. — Ustanovni občni zbor „Zveze slovenskih odvjetnikov“ se bo vršil drevi ob 7. uri zvečer v mestni dvorani v Ljubljani.

Izseljevanje iz Hrvatske. — V četrtek se je na parniku „Pannonia“ odpeljalo z Reke v Ameriko 1700 izseljencev.

Tajno pomlajenje. — Amerikanski listi poročajo to-le anekdoto, ki se je dogodila v Meksiki. Nekega dne je izšel v tamkajšnjih listih oglas, da je našel neki tuji zdravnik čudezni način, po katerem se morejo pomladiti starejše osebe. V oglasu je bilo tudi rečeno, da naj se zglašijo „bolniki“ določeni dan in določeno uro pri zdravniku. Cena za pomlajenje je bila postavljena jako visoko. Vendar pa se je oglasilo ta dan pri čudotvornem zdravniku okoli 50 dam v starosti 50—60 let. Zdravnik jih je lepo pozdravil, pohvalil svojo metodo, potem pa rekel: Neka posebnost moje metode obstoji v tem, da pričnjam z najstarejšo. Diskreten bom, in vem, da bodo tudi dame diskretne. Zatorej prosim, da naj vsaka dama točno pove svoja leta. Prva reče: Sedemindeset, druga peintrideset itd. Najmlajša je imela petindvajset let. Na to ogovori zdravnik dame tako-le: Gospe, jaz vidim, da moja umetnost slavi vedno velike uspehe. Ko ste prišle v sobo, sem računal po izkusnji vašo starost. Ali sedaj, v nekoliko minutah, ste se pomladile, kakor ste same izjavile, za cela desetletja. Najstarejša med vami ima sedaj komaj 37 let, to pa je doba, ko se nahaja žena v najbujnejšem cvetu. Jaz vas dalje ne morem zdraviti, marveč morem vam samo častitati. Radujte se in uživajte zopet zadobljeno mladost. Pa če bi zopet potrebovale moje pomoči, sem vam na uslugo!

Državne železnice. — Skupni znesek, ki ga je porabila uprava državnih železnic od 1. januarja do konca julija 1904. v investicijske svrhe, znaša 96.016.952 kron. Od tega zneska odpade 14.227.191 kron za nabavljanje vozov in lokomotiv za glavne in postranske proge.

Kongres „Svobodno mišl“ mednarodne združbe se bo vršil letos dne 20. t. m. v Rimu. Ta združba se je osnovala leta 1880. Doslej je bilo 9 kongresov, let. šnji bo 10. Nanj pride mnogo delegatov iz Francoske in Španske. Na zadnjem kongresu je bilo zastopanih 3000 organizacij. Sedaj je teh že več.

Trgovina s dekletji na Ogrskem. — Listi poročajo, da so imeli trgovci z dekletji svoje „zaloge“ v 37 mestih na Ogrskem, v zadnjem času pa je bilo odprtih še 57 novih podružnic. Ogrske oblasti se vedejo proti tej „trgovini“ jako popustljivo. Posebno je razvita v Budimpešti, in celo visoke osebe so zapletene v njo. Pred kratkim je hotelo redarstvo v Budimpešti jedno teh hiš zapreti, ker jih je toliko, ali hitro se je oglasil neki veletržec, ki je zajedno mestni starešina, ter izposloval s svojim posredovanjem, da je ostala hiša odprta!

Največji sadni vrt na svetu se nahaja v severnih Zveznih državah. To je vrt Wimanov blizu Marshfelda, Mo. Pa njem raste 86.000 jablan, 10.000 breskev in 100.000 hrušk. Vrt obsega 1240 oralov.

Število oseb, ki zginajo vsako leto v struji londonskega življenja, je ogromno. Po izvešjih londonskega redarstva se je leta 1902 izgubilo v Londonu 33.414 oseb, od teh so jih našli 17.326. Ostane torej še 16.087 duš, od katerih se ni nihče seznanilo, kje da so, na kateri način in zakaj da so poginili.

Vojna med Rusi in Japonci.

Kuropatkin o bojih pri Liaojangu.

General Kuropatkin je brzojavil 3. t. m. carju Nikolaju: Sinoci o mraku so Japonci napadli našo pozicijo v Sikvantunu, toda bili so po vročem boju odbiti. Po noči so napad ponovili in sicer z uspehom, ker so polisnili en polk v smeri proti Sikvantunu. Ko se je ta polk umaknil, morale so tudi druge čete zapustiti svoje pozicije. Davi so naše čete zopet polagoma prodirale, da zopet zavzamejo pozicije pri Sikvantunu. Že ob zori sem napadel armado Kurokijevo. Opoludne je topništvo pričelo boj, pehota je pa pričela ofenzivo, da zavzame zopet pozicije, katere so se Japonci po noči polastili. — Po noči so Japonci silno obstreljavali notranjo pozicijo pri Liaojangu ter tudi mesto in kolodvor. Naše zgube so bile neznatne. Pravkar sem prejel od poveljnika garnizije v Liaojangu sledečo brzojavko, datirano od 10. ure 35 minut predpoludne: Japonci so napadli v centru naše pozicije ležeče utrdbe, toda bili so z velikimi izgubami odbiti. Od naših čet nahajajočih se v utrdbah je padlo 6 mož.

Poročila o bojih pri Liaojangu.

Berlinskemu „Tagblattu“ so sporočili o teh bojih iz Petrograda tako-le: Velikanska bitka, strašen krvavi boj je pričel okoli Liaojanga. Prerano je govoriti že sedaj o izidu bitke, akoravno so že drugi dan velike bitke Rusi dosegli očitno nekoliko uspehov, vzeli Japoncem nad 40 topov ter vjeli dva japonska batalijona. General Kuropatkin je osebno vodil bitko. Japonci so dne 30. avgusta, na rojstni dan mikakev, napadli ruske pozicije z vso silo. Marali niso za nikake zgube. Na vzhodni fronti so petkrat naskočili ruske čete, ki so vsakikrat sijajno odbili z bajoneti Japonce. Grozen je bil boj med obema topništvoma, ker je na obeh straneh streljalo nad 1000 topov. Ruski vojaki so se borili kakor levi ter sli na sovražnika z navdušenjem in „hura“ kliči; za to so pa tudi njih zgube precej velike, izlasti pri topništvu, kjer je na pr. prva baterija devete divizije zgubila skoraj vse častnike. Na južni fronti sta se vršila dva energična japonska napada, ki sta bila krvavo odbita. Takaj je zajel general Samsonov omenjena japonska bataljona. Dne 31. avgusta je pričela bitka od 3. uri zjutraj. Ob 10. uri predpoludne je bilo streljanje tako silno, da se je zdelo, da se zemlja trese. Glavni boj se je vršil na južni fronti; deveta sibirski divizija strelcev je morala prestopiti najsilnejši ogenj. Zgubila je veliko možna, toda provzročila je med japonskimi kolonami nered. Bilo je več slučajev,

da so Japonci streljali na lastne kolone. Rusi se drže izvrstno, ker so prepričani, da je konec umikanju ter da prično zopet prodirati.

Specijalni dopisnik „Tempsa“ v ruskem glavnem stanu v Liaojangu je brzojavil o bojih od dne 30. in 31. avgusta sledeče: Dne 30. avgusta ob 5. uri zjutraj je pričelo na jugu in jugovzhodu od Liaojanga grozno streljanje s topovi. Ruske baterije soje na eni strani, v polukrogu med gorovjem in dolino. Ob 6. uri je japonska pehota pričela prodirati ter streljati na Ruse, ki so za močnimi utrdbami. Ob 11. uri je streljanje pehote ponehalo. Japonci so združili vse svoje sile proti jugu in jugovzhodu. Desno rusko krilo se naslanja ob železniško progo; na levo je hrib visok 300 metrov, kjer je ugodno mesto za opazovanje; od tam sem tudi jaz opazoval bitko na strani generala Stackelberga. Rusi so zavarovani v okopih ter streljajo na Japonce 400 metrov na daleč, ki prodirajo po polju ter neprestano spopolnujejo svoje bojne čete. Ena divizija obkrojuje desno krilo. Ob 4. uri je sel v boj del ruske rezerve; pričelo je grozno streljanje s topovi. Mnogo šrapnelov je priletelo na hrib, general Stackelberg bi bil kmalo ubit vsled eksplozije neke granate. Ruske mitraljeze in dolga vrsta strelcev ob železnici so streljali se v temni noči na Japonce. Na zapadu gori neka vas. Nekega ruskega dopisnika je prodrla krogla. Dne 31. avgusta zjutraj so Japonci zopet napadli rusko krilo desno od železnice; pri tem napadu sta sodelovali dve japonski diviziji. Ob 6. uri zjutraj je pričelo silno streljanje s topovi na jugu. Ob 10. uri je skoraj ponehalo streljanje na jugu. Na tej strani je bil japonski napad odbit.

Liaojang.

Mesto Liaojang se šteje med najstarejša mesta v Mandžuriji. Kakor poročajo kitajski zgodovinarji, obstoji Liaojang že 2000 let. V prejšnjih časih je bilo mesto v zgodovini Mandžurije velevažno, kajti bilo je rezidenca rodovine Lao, iz katere je izšlo obilo vladarjev, ki so storili dosti za razvitek trgovine in obrti ter za razširjanje omike in kulture v Mandžuriji. Od te vladarske rodbine je ostalo le še ime in nekaj znamenitih spomenikov, posebno slovi neki stari tempelj z maliki v srebru in zlatu. Današnji dan je Liaojang jako lepo mesto, ki trži pridno z žitom in živino. Prebivalstva šteje okoli 60.000, med temi 2000 Rusov, kakih 100 Evropejcev. Liaojang stoji jako ugodno glede medtrgovine z južno Mandžurijo in Korejo kakor tudi z Mongolijo.

Rusi zapustili Liaojang.

General Kuropatkin je sporočil v Petrograd, da je ukazal zapustiti Liaojang ter se umikati proti severu. Liaojang so zasedli Japonci, ruske vojne sile se koncentrujejo pri Jantaju.

Japonci so zasedli Liaojang v nedeljo ob 9. uri dopoludne po silnem močnem boju. Boji okoli Liaojanga trajajo dalje.

Velike japonske izgube.

Maršal Ojama je brzojavil v Tokio 5. t. m., da so zasedli Japonci ob 9. uri Liaojang popolnoma. Pravi, da so japonske izgube jako velike.

Dva ruska generala ranjena.

V bojih od 2. t. m. sta bila generalmajor Orlov in polkovnik Ozerski ranjena. Rusi so zgubili nad 3000 mož.

Boji okoli Jantaja.

General Saharov poroča 2. t. m.: Naše čete so danes napadle visine pri Sikvantunu. Po srđitem boju vzele so naše čete vse visine zapadno od Sikvantuna. Dokazalo se je, da smo imeli pred seboj mnogobrojne japonske čete, ki so se razprostirale med visinami pri Jantaju in Taitsiho. Oddelek generala Orlova, ki je ščitil Jantaj, se je moral umakniti, ker je zadel ob sovražne čete, ki so bile v dobrih pozicijah in v premoči. General Orlov je bil ranjen. Ker se je bilo bati, da nas sovražnik obkoli, umaknili smo se na postajo Jantaj. Hrabri polki prvega sibirskega voja so prihiteli in general Stackelberg je zadrževal napadajoče Japonce. V tej bitki je bil poveljnik 2. sibirskega polka, polkovnik Ozerski, težko ranjen. Ob 9. uri zvečer je boj na vsej fronti končal in slisalo se je le gromenje topov v Liaojangu. Čete garnizije v Liaojangu so glasom brzojavne vesti odbile drugi sovražni napad. Dva polka sta na zapadu presla v ofenzivo. Po hudi bitki se je doznalo, da sta dva polka stala nasproti mnogo številnejemu sovražniku, ki je imel več kot 2 diviziji. — Vse izgube se niso znane,

vendar preseza glasom dosežanih poročil število mrtvih in ranjenih 3000.

V Tokiju.

so tega mnenja, da doseže Kuroki še meseca septembra Mukden. Dve diviziji podali sta se zopet na bojišče, da izpopolnite japonske vrste. Cilj Japoncev je sedaj ta, da na vsak način zavzamejo Port Artur in Mukden. V tem mesecu naj se čete odpočijejo, po zimi pa bodo Japonci utrdili pozicije. — Pred Port Arturjem imajo Japonci sedaj 650 topov. Največ zrug so imeli do sedaj dobrovoljni oddelki.

Rusi našli v Port Arturju velike podzemne zaloge streliva.

Rusi so našli v Port Arturju pod zemljo velike municijske zaloge, katere so napravili Kitajci po japonsko-kitajski vojni, ne da bi jih bili Japonci zapazili. — Velike zaloge smodnika so presle generalu v prid o pravem času.

Port Artur.

Trdno stoji, dasi se Japonci zaletavajo vanj skoro vsaki dan. Rusi trdijo, da se niso Japonci polastili še niti jedne predtrdnjave. Dne 27., 28., 29. 31. so ljuto naskakali Port Artur, ali so bili odbiti. Dne 31. pr. m. pa so zapustili vse pozicije, tudi Palungšan. Dne 2. t. m. so zopet naskočili predtrdnjave, pa bili odbiti. Izgubili so baje 8000 mož. Dne 5. t. m. je bil zopet velik naskok, istotako brez uspeha. Baje so pripravljeni oblegati trdnjavo, če treba, dva meseca.

Rusi so se umaknili.

Te dni kričijo Japonofili, kak velikanski uspeh da so dosegli Japonci pred Liaojangom. Res je, da je prišlo tam do velike bitke, da sta se bojevali dve velikanski armadi druga proti drugi, ali res je pa tudi, da Japonci niso dosegli tega, kar so nameravali. Hoteli so namreč obkoliti Kuropatkin tako, da bi se ne bil mogel ganiiti. Ali to se ni posrečilo, marveč so se Rusi popolnoma v redu umaknili proti severu. Rusi namreč že od prvega početka niso imeli namena, sprejeti pri Liaojangu odločilno bitko, marveč je Kuropatkin že začetkom avgusta dal odpraviti največji del živil in municije ter priprav Rdečega križa v Mukden. Kuropatkin je imel namen, prizadeti Japoncem pri Liaojangu kar mogoče občutne udarce, potem pa se umakniti proti severu. To se je zgodilo. Japonci imajo velikanske izgube, Rusi manjše, katere pa nadomestijo v kratkem času. Sej so se že pripetila v sedajni vojni slična umikanja, seveda, kakor je armada, v večje ali manjši meri. Vest, da so Stakelbergove čete obkoljene ter da ne morejo nikamor, se sicer razglasa iz japonskega vira, ali potrjena ni, pač pa se zdi v merodajnih krogih neverjetna.

Odlikovanja v ruski vojski.

Generalmajorji Aleksejev, poveljnik 5. vzhodno-sibirski divizije strelcev, pl. Rennekampf, Gerngross in pl. Fock imenovani so bili radi izbornega vedenja pred sovražnikom generalnimi lajtnanti. Generallajtnant Linevič imenovan je bil radi odlikovanja v službi generalom pehote. — Car je nadalje podaril generalmajorju Miščenko z briljanti okrašeno sarkijo, na katerej so vtisnene sledeče besede: „Za hrabrost pri odbitju japonskih napadov dne 23., 26. in 27. julija.“ (Zadnje vesti glej razgled.)

Fran Obrdank

(prej Jos. Hrovati)

sodovičar

v Gorici, ulica Torrente h. št. 10.

priporočam svoje sifone in pokalice, katere imam vedno v zalogi po zmerni ceni.

A. vd. Berini — Gorica

Velika zaloga

oljkinega
olja

prve vrste
najboljših tvrdk

iz Istre, Dalmacije,
Melfette, Bari in Nice.

s prodajo na drobno in debelo.
Prodaja na drobno: K — 72, — 80, — 88, — 96, 104,
112, 120, 136, 144, 160, 180.

Na debelo cene ugodne.
Pošilja poštnino pristo na dom. Posoda so pušča kupeu do
popolne vporabe olja; po vporabi se spet zameni s polno.
Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.
Cene zmerné.

Karol Draščik

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Kerševani & Čuk

v Gorici

v ulici Riva Castello št. 4 (konec Raštalja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta
in z dežele

svojo mehanično delavnico, zalogo
živalnih strojev in dvokoles iz to-
varne „Puch“ ter drugih sistemov

Sprejemava vsako popravo in rekonstruk-
iranje bodisi živalnih strojev, dvokoles
pusk in samokresov.

Vsako popravo, živalni stroj ali dvokolo
jamčeva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo,
zagotavlja, da so izdelki najine zaloge naj-
bolje vrste in trpežni, ter izvršuje vsako
popravo bodisi živalnih strojev ali dvokoles
točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Glus. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega
peciva, tudi najfinejšega, za nove
maše in godove, kolače za bir-
mance, poroke itd. Vsa naročila
izvršuje točno in natančno po želji
naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke,
fino pecivo, fina vina in likerje
po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča gorlško
plnce, potlice itd.

Gorica — Gorica

Klimatično zdravišča.

Hôtel Südbahn

na Telovadnem trgu, poleg ljuds-

kega vrta. — Hotel prvega reda.

— V hotelu in dependanci nad

70 sob in salonov. — Lastna

električna razsvetljava. — Elek-

trični avtomobil-omnibus k vsem

brzovlakom in po potrebi. —

Velik park pretežno z eksotičnim

rastlinstvom. — Mirna, krasna

lega, nič prahu, kakor nalašč

za one, ki hočejo prijetno in

mirno preživeti nekaj časa v

Gorici. — Izborna kuhinja in

klet. — V hotelu je obsežna

knjižnica.

Edina slovenska

kleparska delavnica

v Gorici

Karol Čufer

ulica Sv. Antona št. 1.

Se tople priporoča slav.
občinstvu v mestu in na de-
želi za izdelovanje vseh kle-
parskih izdelkov, kakor cevji za
vodo, žlebe za poslopja, kuhinjske
priprave itd. Prevzame tudi
vsako popravo po zmernih
cenah. Zagotavlja točno po-
strežbo in pošteno delo.
Izdeluje tudi alate napise
za trgovine.

Brivnica

urejena z vsem hlegijeničnim komfortom, v velikem industrijelnem kraju, brez vsake konkurence, na glavni progi južne železnice Trst-Dunaj, s cenim stanovanjem blizu vseh c. kr. uradov in farne cerkve **se prodajo** pod ugodnimi pogoji.

Pojasnila in ponudbe sprejema: Jos. Conr. Miletic, brivec, Vrhnika — Krainsko.

Gorica * Gorica Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijiški palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj« pivo.

Veliki prazni sodovi iz Srbije

iz hrastovega lesa z železnimi obroči, od 2, 7, 20, 30 do 70 hektolitrov, 6-7 cm debelosti v glavi, v popolnoma dobrem stanju, so na prodaj, kakor tudi kadi različnih velikosti. Natančneje se izve pri gosp. **L. Sternu**, na Franc-Josipovi cesti št. 9.

Prva koncesijonirana delavnica z motornim obratom za fino mehaniko, fiziko, matematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd. Vpeljava streljstev, brzojavov, bišnih telefonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po ceni.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojašnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo in električno luč.

Posamezni deli za električno, plinovo vodno in parno vpeljavo. Pumpe, železne in kovinske cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhinjskih nožev, brivskih britev, škarij itd.

Razpisiljatev na deželo se izvrši hitro in po ceni.

Redka priložnost!

Le kratek čas!!

Radi preselitve moje prodajalnice v hišo gospoda Pauletig-a, Gosposka ulica št. 10, tik hotela „Tri krone“, razprodam razno blago, samo do končane preselitve **pod lastno ceno**

kakor: okoli 500 zimskih in letnih blus od 1 krone naprej, razne otroške obleke predpasnike, spodnja krila, čepice i. t. d.

Po močno znižanih cenah.

raznovidne dežnike, solčnike, pihalke, čipkaste ovratnike, volnene rute, razne pletenine kakor: rokavice, nogavice, jopice, Jaeger-perilo, svilene in volnene šerpe, žepne robce, galoše, domače čevlje, moderce, pasove, svileno blago za bluze in okraske; nadalje razno perilo za gospode kakor: srajce, hlače, ovratnice; sport-nogavice, in jopice i. t. d. — Razno modno blago za dame in gospode.

J. Zornik, trgovina modnega blaga in perila.
Gosposka ulica št. 7.

Anton Ivanov Pečenko — Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena in točna.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivovarjen Zales-Laški Trg in plzenskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Měšanske pivovarne“.

Zaloga ledu, karerega se oddaja le na debelo od 100 kg naprej.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poročitvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1,210,300.—

b) vplačani 405,188.—

Dana posejila 1,631,164.—

Vloge 1,203,438.—

Prazni sodi od 700 litrov

so na prodaj

na Šempeterski cesti št. 9.

NAZNANILO.

Podpisani si usojam naznaniti slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem otvoril v prejšnjih prostorih »Mizarske zadruge« v Solkanu **svojo veliko tovarno**

pohištva vseh slogov,

od najpraprostejšega do najmodernejšega.

Sprejemam vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih ter jamčim gledé svoje tehnične izobrazbe za precizno in v vsakem pogledu dovršeno delo.

Cene brez konkurence.

Za obila naročila se toplo priporoča odličnim spoštovanjem
Fran Srebernič, mizarski mojster.

Prva kranjska z vodno silo na turbini delujoča tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljsvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane
stole, fotelja, vrtno stole, gugalnice, naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev, in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdnika najnovejše obšrne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

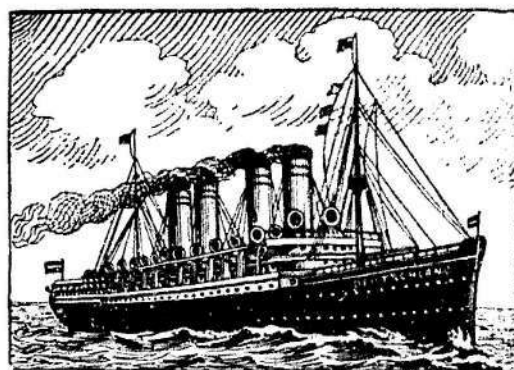
Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Sedaj gld. 60

zelo znižane

vozne cene v

Ameriko

Prej gld. 105

Ravno ista

vožnja in postrežba

kakor prej

Iz Ljubljane v Novi-York samo gld. 60

s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvania, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija itd. toliko višje kolikor je **tarifna cena** po ameriški železnici; s priznanim najboljšimi parniki družbe

Hamburg - Amerika Linie

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje 20 kron are na moj naslov:

Fr. Seunig — Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Kotli za izdelovanje sira, za žehte in navadni, kuhinjske in kletne posode, surovi baker in v ploščah, v okroglih in štirivo-

glatih drogih, cevi in bakrene galanterije, žice, cin, bakreni žebliji, sesalke, itd.

E. MARAS
v GORICI

ulica Morelli 17 — Za mesitecni 17

Velika izbira najboljših kotlov za kuhanje žganja L-jnovejših sistemov, filtrov olandskih in iz azbesta, škropilnic za trte. Vsakovrstne poprave se izvršujejo hitro in točno.